

A japán kard etikettje és karbantartása.

Hálás köszönettel a Nippon Bijutsu Token Hozon Kyokainak, a japán kardmúzeumnak 1-25-10, Yoyogi, Shibuyaku, Tokió 151.

Hagyományosan a Japán kard a Japán nép egyik legfontosabb kincse volt. Meg kell tennünk mindent, amit meg tudunk tenni annak megőrzése érdekében, hogy tiszteletben tartsuk az őseinket, akik ilyen nagyszerű művészeti formát alkottak. A kardokat a legnagyobb gondossággal kell kezelni, hogy ne sértsék meg a kezelőt. A karcólásoktól és rozsdától való védelemre vonatkozó óvintézkedések szintén szükségesek.

I. A nipponto kezelésével kapcsolatos óvintézkedések:

1. Minden kardot, függetlenül attól, hogy sima fatokban (*shirasaya*) vagy formális rögzítésben (*koshirae*) be van-e felszerelve, a kardzsákjukban kell tartani. Először a kardhüvely vége (*kojiri*) kerül a zsákba, hogy elkerüljük a véletlen kiesés lehetőségét.
2. Amikor a kardot visszük, a hüvelyt (*saya*) jobb kézben kell tartani. A markolatnak (*tsuka*) felfele kell néznie, és a pengének lefele kell lógnia. Ez az intézkedés megakadályozza a veszélyes baleseteket.
3. Ha valaki egy kardot kihúz a táskájából vagy a hüvelyéből, győződjünk meg róla, hogy a markolat pozíciója nem kerül alacsonyabb szintbe, mint a hüvely. (így nem tud lefele kicsúszni, ha laza a hüvely)

4. A regisztrációs kártyát vagy a kardhoz kell kötni, vagy a kardzsákra kell varrni. Japánban a kard tulajdonosa köteles kardot és regisztrációs kártyáját együtt tartani.

II. Hogyan húzzunk ki egy kardot a hüvelyből, és tegyük vissza:

1. Akár *tachit*, akár *katanát* húzzunk ki, mindig tartsuk a vágóélet felfelé, és a hüvely fekvjön a bal markunkban és a hüvely vége legyen egy előre néző pozícióban. Ezután a jobb kezével tarts a markolatot felülről. Mivel a hüvely elég szorosan illeszkedik a gallérnál (*habaki*) ezért szorulhat a hüvely szájánál (*koiguchi*), a kezdeti húzásnak nagyon óvatosan kell történnie, hogy csak a gallér (*habaki*) hosszágig húzzuk ki. A hirtelen erőteljes húzás nemcsak károsíthatja a kardhüvely száját, hanem sérülést is okozhat. Tartsa a pengét nyugodtan és teljesen húzza ki a pengét, és győződjön meg róla, hogy a kivont penge soha nem néz lefelé vagy oldalra, hogy balesetet okozzon.

2. Amikor egy pengét visszahelyezzük a hüvelybe, a tokját a bal kéz tartja, és a jobb oldali a markolatot, mint ahogy kivontuk. Az éles széle felfelé néz és óvatosan a kardhüvely szájához illesztjük. Ismét nyugodtan tartva a pengét, vissza csúsztatjuk a pengét a tokba. Amikor a *habaki* eléri a *koiguchit*, a biztos elhelyezés biztosításához egy enyhe nyomást kell alkalmaznunk, hogy a *habaki* biztosan üljön a *sayában*. Mint korábban is, a vágóél nem lehet lefelé vagy oldal irányban.

III. Karbantartási módszer:

A kardápolás fő célja, hogy az acélfelület ne oxidáljon vagy rozsdásodjon. Ezért szükséges, hogy alaposan távolítsuk el az elavult olajat, és cseréljük ki azt teljesen új olajjal. Az alábbiakban ismertetjük az alkalmazott eszközöket és a kardkezelés sorrendjét.

Szerszámok:

1. *mekugi-nuki*: A pengét tartó bambusz csap (*mekugi*) eltávolítására szolgáló eszköz, kis kalapács; általában sárgarézből vagy bambuszból készül.
2. *uchiko*: A legtisztább őrléménypor (30-35 g) a penge felületének tisztításához. Először japán, kézi készítésű, *yoshinogami* nevű papírba csomagolva, majd azt egy pamut vagy selyemruhával átcsomagolva, a csomagolóanyagokon áthatol a púder finomságú *uchiko*, amikor a penge felületén végig ütögetjük könnyedén.

3. *nuguigami*: A kiváló minőségű vastag japán papírnak alaposan gyűröttnek kell lennie, hogy lágyítsa és eltávolítsa a durva és poros elemeket a penge felületének letörlésekor.

A törlési funkciónak két oka van; az egyik a régi olaj előzetes eltávolítása, a másik a por eltávolítása. Flanel használata esetén az anyagot ki kell mosni, egy speciális vegyületben kell áztatni, hogy feloldódjon a lerakódott olaj, majd megszáritani.

4. *abura*: rozsdamegelőző olaj, amit *choji*-nak vagy szegfűszegnek neveznek.

5. *abura-nuguishi*: Papír az olaj átvitelére a penge felületére. Egy darab törlőpapír vagy flanel is meg fogja tenni.

6. Egyéb: Fa kalapács és benzol, ha szükséges.

Kardápolási módszer.

1. Fektesse el a még a szerelékben lévő pengét és vegye ki a *mekugit* a markolat eltávolításához.

2. Húzza ki a pengét a hüvelyből.

3. A markolat eltávolításához tartsuk a végét bal kézzel azon az oldalon, ahol a penge hátsó része illeszkedik, és tartsa a pengét kissé szögben álló helyzetben. Használjuk a jobb öklünket, hogy a bal csuklóra néhányszor enyhén ráüssünk. Amikor a markolat tüske (*nakago*) kissé lazul a nyélben, ismételjük meg addig, amíg a markolat tüske önmagában ki nem jön a nyélből. Ha elegendő hely van ahhoz, hogy megfogjuk a markolat tuskét, a pengét a jobb kézzel ki lehet húzni. Legyünk óvatosak, hogy ne üssük túl erősen a bal csuklót a jobb kézzel, mert fennáll annak a veszélye, hogy a rövid markolat tuskék, mint a *tanto* pengéknél, teljesen kiugranak a markolatból. Ezért a kezdeti ütéseknek könnyednek kell lennie, hogy le ellenőrizzük, azt hogy a markolat tüske szorosan rögzül-e a markolatban. Ezután a következő ütések erejét ennek megfelelően módosítani kell. Amikor a pengét kihúzzuk a markolatból, az eltávolított csapot (*mekugi*) vissza kell tenni, vagy ha sérült, ki kell cserélni.

4. Ha a pengét teljes *koshiraeban* szerelték fel, akkor a *tsubát* és a távtartókat (*seppa*) a galléron (*habaki*) kívül el kell távolítani. Ha a gallér (*habaki*) túl szorosan illeszkedik az eltávolításhoz, akkor a kard hátsó (*mune*) részére egy kis fa kalapáccsal, apró ütésekkel mérhetünk, de előtte tekerjük be a *habakit* egy puha ruhaanyaggal, hogy védjük a *habakit*.

5. A törlési eljáráshoz két darab papír szükséges. Az első eltávolítja a régi olajat és port, amelyet előzetes tisztításnak neveznek. Először helyezze a tisztító papírt a hátoldalára a pengének, és hajtsa fel az élek felé. Ezután tartsa a papírba burkolt pengét a hátoldaltól (*mune*) úgy, hogy a hüvelykujj és a mutatóujj a vágószakasz mindkét oldalát megragadja a hamon részénél. Gyengéden töröljük a pengét felfelé, egy irányban, a penge tövétől kezdve. Amikor a tisztítópapír eléri a kard hegyét (*kissaki*), különösen óvatosan tartsuk a tisztító papírt és csak lassan, finoman tisztítsuk, a balesetek elkerülése miatt. Nincs szükség nagy nyomásra, a kard hegyénél. A szakértelem elérésekor a törlési művelet is lehet mindkét irányban felfelé és lefelé. A tapasztalat hiányában a papír elvágása vagy az ujjak megvágását okozhatja, és ezért szigorúan elkerülendő.

8. Ezután a másik papírlappal ugyanúgy törölje le a penge felületéről az *uchiko* port, ahogyan azt az (5) pontban leírtuk. Ha olaj marad a pengén, szükséges lehet újra használni az *uchikot* és újra áttörölni a pengét.

9. Miután a felületet alaposan megtisztítottuk, ellenőrizzük, hogy nincs-e rozsdás, vagy egyéb hiba a pengén. Ezután, a markolat, és más rögzítő elemek visszahelyezése nélkül, a pengét tegyük vissza a hüvelybe. Meg kell jegyezni, hogy az ebben a folyamatban használt kétféle törőpapírt nem szabad kicserélni és váltogatva használni. Mindig használjunk új törő kendőt, papírt a felület tisztításakor.

10. A penge újra olajozása a 3 cm x 6 cm-es hajtogatással és friss olajban áztatott papírlappal, vagy flannellel kompletté teszi a kard újra olajozását.

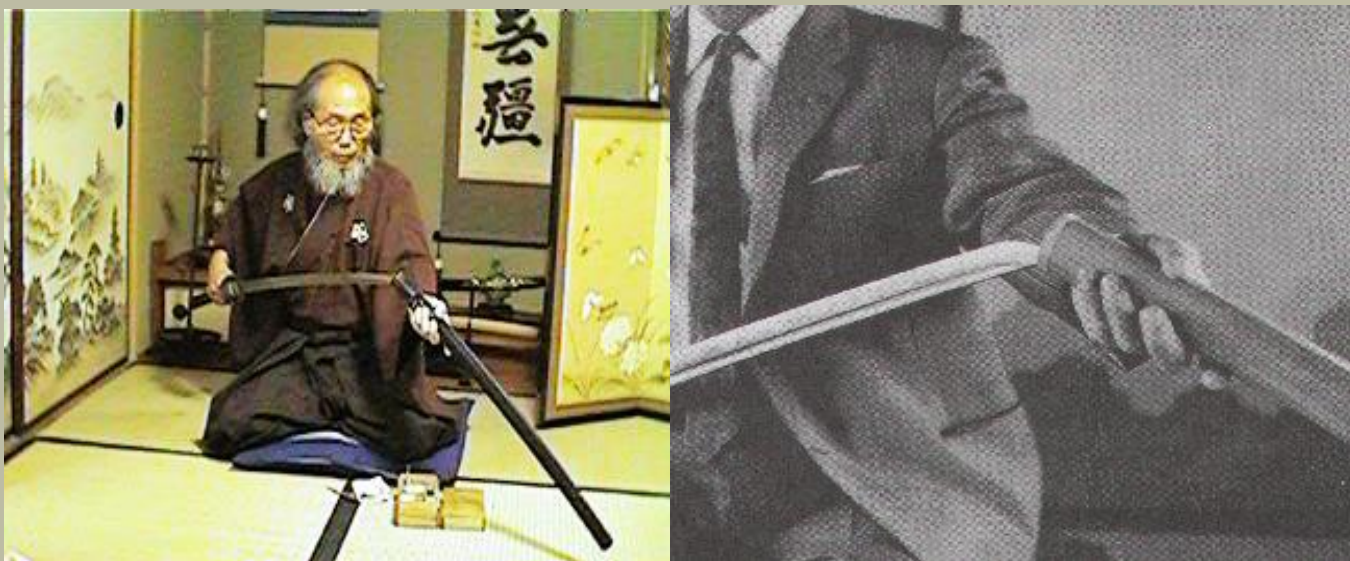

Amikor a papír készen áll, a kardot újra ki kell húzni a hüvelyből. Miután a bal kezébe vettük a *nakagot*, tegyük az olajozó papírt a penge hátoldalához, és ugyanazt a mozdulatsort végezzük el az olajozási folyamatban, mint azt a penge törlési folyamatban leírtuk. Annak érdekében, hogy a penge felületét az olaj alaposan lefedje, ismételve meg ugyanezt az eljárást néhányszor. Csakúgy, mint a törlésnél, a kardot és az olajozó papírt nagyon óvatosan kell kezelni, a baleset elkerülése érdekében. A papírnak a megfelelő mennyiségű olajat kell tartalmaznia, hogy a felesleges olaj ne kerüljön a kardhüvelyre és ne károsítsa azt. Az olajnak vékonyan és egyenletesen kell fednie a pengét.

11. Hasznos lehet, hogy egy kis olajat vigyünk fel a markolat tuskére is az ujjunkkal a maradék olajból. Azonban túlzott mennyiségű olajat is el kell kerülni.

12. Helyezzük vissza a *habakit*. Tartsuk a jobb kézben a pengét, majdnem függőleges helyzetben, és vegyük fel a markolatot a másik kézzel, majd csúszassuk vissza a markolat tuskét a markolatba. Tartsuk a pengét bal kézben, és a jobb tenyerünkkel gyengéden üssük meg a markolat alját, hogy a *Tang* határozottan üljön a markolatban. Amikor a markolat tüske tökéletes helyzetben van, tegyük vissza a bambusz csapot (*mekugi*). Ezután vegyük át a pengét a jobb kézbe, és csúszassuk vissza a hüvelybe a pengét a II. szakaszban leírt módon. Mondanom sem kell, hogy a többi alkatrészt is vissza kell tenni a helyükre, mielőtt a markolatot vissza elhelyeznék.

13. A más pengék, mint a lándzsák (*yari*) és az alabárdok (*naginata*) kezelésének és karbantartásának módszerei azonosak. A lándzsákat különösen óvatosan kell kezelni; különben előfordulhatnak sérülések. A kétélű típusú török (*ken*) is nagyon veszélyesek. A kardápoló eszközöket tökéletesen tisztán kell tartani, mert a törőkendőre tapadt por vagy olajozó papír karcolásokat okozhat az acél felületén. Ezeknek a felületeknek a tisztán tartása, és karbantartása nagyon fontos, mert a pengék polírozása több mint 10 különböző finomságú és keménységű kő fajtát vesz igénybe.

IV. A nipponto megőrzése.

A pengék megőrzésének a legfontosabb szempontja, hogy megvédjük őket a rozsda kialakulásától és a karcolásoktól. A *nipponto* jó állapotának megőrzéséhez szükséges óvintézkedések a következők:

1. A rendszeres ápolás és olajozás ellenére a pengén helyenként rozsda alakulhat ki. Általában, a rozsda ott alakulhat ki, ahol a hüvely érinti a pengét, ilyenkor helyre kell hozni a *sayát* egy specialista által. Vagy, ha a *saya* nagyon öreg, akkor a belseje rozsdával és szennyezettséggel telítődhet, így az acél rozsdásodik. Ilyen esetben új *sayával* kell helyettesíteni a régit.

2. Mivel a formális szerelék ruhaként működik, amikor „felöltöztetjük” a pengét ezért a pengéhez tartoznia kell egy nyersfa tok is (*shirasaya*) amiben a pengét tároljuk, ha nincs

felöltöztetve. Nagyon előnyös, ha a pengét a *shirasayában* tartjuk, így amikor a penge elkezd rozsdásodni akkor a fából készült *sayát* könnyen meg lehet tisztítani, úgy, hogy csak szétpattintjuk a hüvelyt a tisztításhoz, hiszen a tároló *shirasayát* csak főtt rizsből készült ragasztóval ragasztják össze. Egyetlen kémiai anyag sem használható fel a *shirasaya* részeinek rögzítésére vagy a markolatéhoz.

3. Ha a penge rozsdásodni kezd, a tapasztalatlan javítások, például a rozsdáspatulával való eltávolítása, vagy egy érme szélével kapargatni a rozsdás felületet, nem javítanak az állapoton; inkább valószínűleg súlyosbítja azt, és szükségessé teszi a sérült terület karbantartásával kapcsolatos további munkákat. Azonnal el kell a pengét vinni egy professzionális kard csiszolóhoz, ugyanúgy, mint ahogy egy beteget viszünk egy orvos specialistához.

4. Mivel a penge a polírozás után különösen érzékeny a rozsdásodásra, a tisztítást és az olajozást előnyös tíz naponként megismételni, körülbelül hat hónapig.

5. Később, amikor a csiszolt penge felülete stabilabb, tisztítsuk meg rendszeresen, legalább hathavonta.

6. A kardok jó megőrzésének érdekében, nem helyénvaló, ha döntött szögben tároljuk a pengéket a *sayában*, mert az olaj végig folyva a pengén, egy kis tócsát eredményezhet a hüvely aljában. Száraz helyen kell tartani őket, vízszintes pozícióban. Ideális lenne őket egy császárfából készült fiókban tartani. Kerülni kell a kámfor golyók vagy naftalin használatát a szú elleni védekezés során. Ugyanis az rozsdásodást okozna az acélon.

7. Bár a kardoknak kedvezőbbek a száraz körülmények, a fából készült tárolók, vagy a szerelékek nedvességet, párát igényelnek. Ezért a kardok megőrzésének helyét nagyon óvatosan kell megválasztani.

31st May 2008

"Összességében jobban tartózkodott a meghívás nélküli látogatásokhoz, kivéve, ha a szükség azt megkövetelte. Ha azonban eleget tett a meghívásnak, akkor nem lehetett valódi vendég anélkül, hogy a viselkedése meggyőzte volna házigazdáját, hogy egy kellemes és gondos vendég."

Yamamoto Tsunetomo - Hagakure

A Japán hosszú kard viselése, a rövid társ karddal (*wakizashi*) a feudális Japánban valóban nagy megtiszteltetés volt. Ez azt jelentette, hogy a viselője a szamuráji osztály tagja volt, az összes olyan kiváltsággal, amely a rangot kísérte, de sok felelősség és külsőség kísérte ezeket a jogokat. A szamurájok büszkéek és fennhéjázók voltak, akiknek a becsülete igen kényes volt és könnyen meg lehetett azt sérteni. A kardjának bármely fajtájú megsértése pontosan ugyanolyan volt, mint a tulajdonos megsértése, és azt meg kellett torolni és, ha a kard kikerült a hüvelyből, gyakran követelt vért.

Az *iai-do* gyakorlóinak a mai napig ismert technikája a *saya-atte*, vagy „a hüvelyek összeütközése”. Ez azt jelentette, hogy ha két *saya* összeütközött, (mikor egymás mellett elsétáltak, vagy valaki figyelmetlenül fordult) az azonnali megtorlást követelt, ahogy valaki a másik személy kard hüvelyét megütötte, az megegyezett a tulajdonos megütésével. Olyan technikát dolgoztak ki, amellyel az ellenség által a *saya* megérintésére, megütésére azonnali reakciót adhattak majdnem ugyanazzal a mozdulattal, egy támadó vágást

(*nukitsuki*) az összes akcióban. *saya-atte*-t szándékosan is okozhattak, hogy egy felvágós, nemtörődöm személy tesztelje a kardja vágási potenciálját és a saját technikai képességeit, mindezt egy gyors incidensben.

Annak érdekében, hogy elkerüljék a *saya-atte*-t a legjobbnak tartották, hogy amikor valaki az úton sétált, és valaki szembe jött velük, akkor áttértek az út bal oldalára és a szembe érkező pedig a jobb oldalon haladt, így elkerülve a hüvelyek összeütközését. Néhányan azt is gondolták, hogy ez a hagyaték lehet annak az eredménye, hogy a japánok az egyik kevés nemzet a világon, akik az út bal oldalán vezetnek. (Nagy-Britanniában egy másik bal oldali vezetésű nemzet, hasonló attribútumot feltételeznek. Itt, amikor egy lovas az úton haladt és volt egy sólyma, az mindig a kesztyűs bal kézen ült, amivel a kantárt szintén foghatta, így a jobb kezét szabadon hagyva, hogy a kard bármikor kirántható legyen a hüvelyből ezért fontosnak tartották, hogy a baloldalon maradjanak, ha lehetséges és mások jobbra kerüljenek).

A *saya-atte* mellett a civilizáltabb társadalmi kapcsolatok is könnyen adhatnak rossz benyomást, és ezért nagyon óvatosnak kellett lenni, hogy elkerüljék a provokációt vagy a meggondoltan viselkedést, mint egy provokáció meghívására. Ezt úgy küszöbölték ki, hogy az adott körülmények között merev etikettkódot alkalmaztak. Szokásos volt például, hogy amikor meglátogattak, egy különösen magas rangú személyt, akkor a

hosszú kardot a ház bejáratánál kellett hagyni. Nagyon alázatosan, egy szolgálával vagy egy apróddal, aki egy selyemruhával fogta meg a kardot majd aztán egy kard állványra helyezte addig ameddig a látogató el nem hagyta a házat. A látogatónak megengedték, hogy magánál tartsa a rövid kardját, amelyet óvatosan olyan helyzetben tartott, hogy könnyen ki tudja rántani, ha váratlan támadás érte. Semmilyen esetben sem szabad egy szamurájnak teljesen fegyvertelennek lennie! Még a rövid kard kizárólagos viselésekkor is gondoskodtak róla, hogy a bal kéz távol maradjon a *tsubától*, mert, ahogy a hüvelykujj előre tolta a *tsubát*, az az a mozdulat, amikor meglazítjuk a pengét a *sayában* az a provokáció jele.

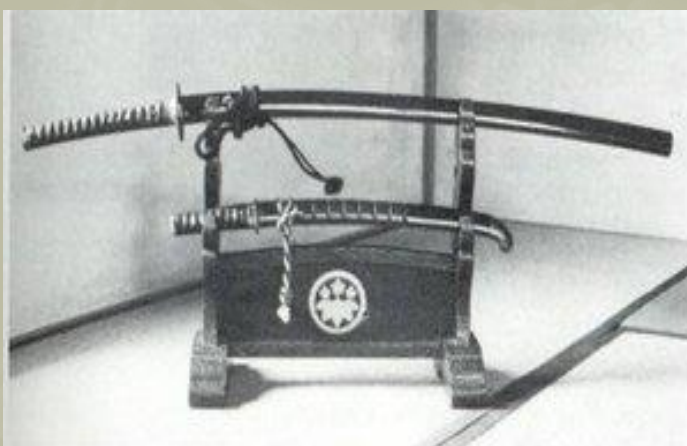
A nem agresszív szándékok megjelenése még fontosabb volt, ha valaki egy hosszú karddal jelent meg egy találkozón vagy társadalmi eseményen. Itt el kellett a hosszú kardot távolítani az obiból vagy az övből, hogy kényelmessé tegye magát a viselő, és leüljön a tatami szőnyegekre. A kardot ideális esetben el kellett távolítani a bal kezével a látogatónak, és át kellett venni a jobb kezébe, aztán a kard tulajdonosának a jobb oldalára helyezni a szőnyegen. Itt viszonylag nehéz volt gyorsan felvenni és kihúzni a kardot, míg ha a baloldalon helyezkednek el, akkor az ellenkezője igaz. A kard jól látható volt, tehát nagyon gyanús volt, ha a kardot baloldalra helyezték, különösen, ha a penge vágó éle nem a tulajdonos felé nézett. Ebből a pozícióból nagyon könnyű volt megragadni a *sayát* a bal kézzel, és a jobb kézzel kirántani a pengét. A kard elhelyezésének nagy jelentősége volt és azt jelentette, hogy a tulajdonos nyugodt és várakozó volt, azaz nem készül összecsapásra (ha a kard jobbra volt). Vagy felkészült volt és óvatos, és talán készen állt a harcra (ha a baloldalon helyezkedett el a kard). Bármilyen volt is a helyzet, a találkozó hangulata mindenki számára nyilvánvaló volt. Ma, egy modern *kendo dojoban*, a tagok mindig *seizában* térdelnek, amikor formálisan kezdik és befejezik a gyakorlást, a *shinai* balra fekszik a láb mellett, és a készenléti állapotot fejezik ki ezzel, és a *zanshin* (éberség) állapotába merülnek. Mellékesen, még ma is egy modern *kendo* vagy *iai dojo*-ban, a gyakorlók és a tanárok az edzés elején és végén formálisan meghajolnak, és mindenki egy előírt sorrendben térdel. Mindenkinek tudnia kell a helyét ebben a sorban, amely növekvő rangsorban vagy pozícióban van. A legalacsonyabb szintű gyakorlók az ajtó legközelebbi végénél helyezkednek el. Attól függetlenül, hogy a *gohai* / *sempai* helyzet könnyedén látható, a *dojo* elleni támadás esetén a legalacsonyabb besorolásúak "ágyútöltelékek" és áldozati bárányok lesznek, míg a magasabb rangúaknak marad ideje arra, hogy felkészüljenek a védelemre. Ez kétségkívül nagy ösztönzést jelentett a művészet mihamarabbi előre haladásához a tanulóknak, a viszonylagos biztonság felé vezető úton. A kard felhelyezésének korrekt módja a *katana-kakéra* vagy a kardtartóra. Ha a kard egy hagyományos *katana* vagy *wakizashi* vagy egy *daisho*, akkor azt úgy kell elhelyezni a *kakén*, hogy a vágóélek fölfelé nézzenek a *katana* kerül felülre és a *wakizashi* alulra. Ez az a mód, ahogyan általánosan is viselik.

További finomítás lehet, hogy a *kurikatának* láthatónak kell lennie, más szóval, hogy a kardnak az *omote* oldala látható, és a *tsuka* (markolat) a baloldalon van. Meglepően

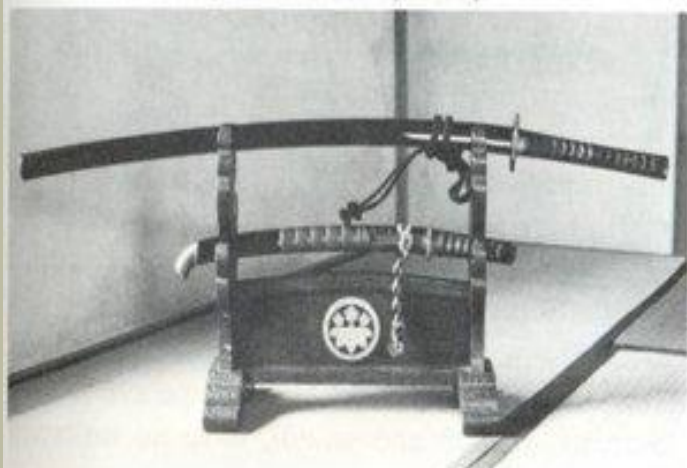

nehéz felvenni egy olyan kardot, ami így van elrendezve, és azt azonnal kirántani, miközben átvesszük a kardot a másik kézbe, ez az egész lelassítja a folyamatot. Elfogadható volt a kardok megjelenítése az Ura-oldallal is, de mivel ebből a pozícióból egy pillanat alatt elő lehetett rántani a kardot, sokkal agresszívebb pozíciónak tekintették, ezért sok harcos kedvelte ezt az opciót. Bármely ház vagy vár harci felkészültségének állapotát meg lehetett mondani, egyszerűen látva, hogy a kardok hogyan jelennek meg a tartókon.

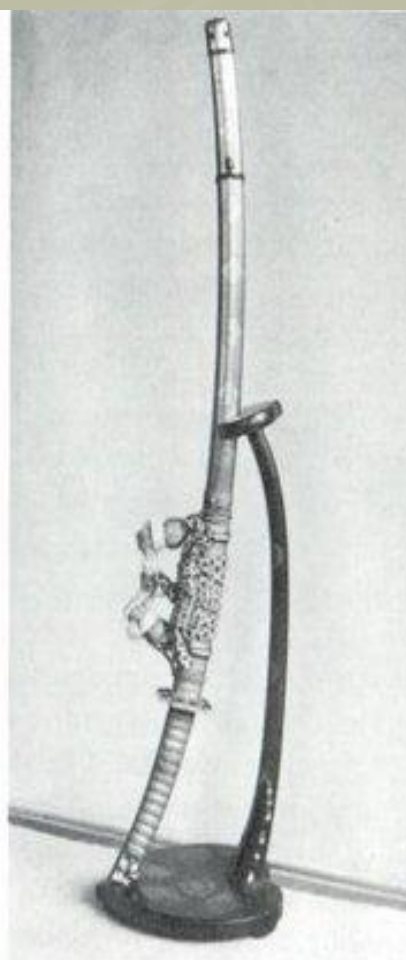
A *tachit* ideális esetben egy másképp kialakított állványra helyezték, mint a *katanát*. A *tachi* tartón vagy állványon van egy formatervezett talp és egy szár függőlegesen, és egy nyílással a tetején, hogy befogadja a *sayát*. A *tachit* erre az állványra kell helyezni, a markolat végével, a *kabuto-ganeval*, amely egy kis mélyedésben nyugszik. Ezután függőlegesen áll a *saya* szabad végével a levegőben. Ha egy *tachit* hagyományos *katana-kakéra* kell helyezni, akkor azt a vágóéllal lefelé kell elhelyezni, ellentétben a *katanával*. Szintén ugyan úgy helyezkedik el a *kakén* a kard, ahogyan azt viselik. A gyönyörűen kialakított és lakkozott kardtartó, fokozza a kard megjelenését a kard pihentetése során, de hihetetlen, hogy a kard mennyire természetellenesen nézhet ki, ha helytelenül helyezzük el a tartón vagy az állványon.

Katana on rack (omote)

Katana on rack (ura)

Tachi on rack (omote)

Kardok a kardtartó állványon

Előfordulhatott, hogy két személy között egy teljesen felszerelt kardot adtak át, esetleg vizsgálatra, tanulmányozásra, vagy csak azért, hogy a másik gyönyörködhessen a szépségében. Ez általában *seizában*, a tatamin formális térdelő pozícióban tettek meg (a *seiza*, a lábak a fenék alatt pihennek és a lábujjak is laposan fekszenek, ez olyan helyzetnek minősül, amelyből a támadást nehéz gyorsan kivitelezni). Rövid meghajlás a kard előtt, az átadó eltávolítja a kardot a tartóról, megtisztítja azt és átadja, általában vízszintes síkban, mindkét kezével teljesen kinyújtva. A vágóél az átadó fele néz és a *tsuka* tőle balra van. A jobb kéz a *saya* végéhez közel esik, a bal oldali tenyér pedig a *tsuba mimi* (*tsuba* pereme) közelében fekszik. Ez biztosítja, hogy a penge véletlenül ki ne csússzon a *sayából*. A fogadó az átadó kinyújtott kezei között tenyérrel fölfelé megfogja a *sayát* és a *tsuba* közelében, hogy átvegye a kardot. Az átvevő azonnal maga felé fordítja a vágóélt, enyhén meghajol a tisztelet jeléül, és megvizsgálja a kardot. A régebbi korokban ez lehetett egy meghajlással együtt az átadó által, és ha a fogadó rangja magasabb volt, vagy a kardot különösen fontosnak tartották, a meghajlaskor a kardot a fejmagasságba tartotta előrenyújtott karokkal. A kardok kezelésekor utalni kell a jó szokásokra és a másik tulajdonának tiszteletére, különös tekintettel arra, hogy a *sayának* kivételes a lakkozása, ezért a *fukusa* nevű selyemszövetre van szükség a kard vizsgálatakor, amit néha a házigazda szolgáltathat, de célszerű magunknál is viselni egyet, a teljes felkészültség érdekében.

A normál eljárás a *tsuka* eltávolítására, akár egy felszerelt kardból, akár egy *shira-sayából*, a *mekugi* eltávolítása a *mekugi-nukival* tartsa a *tsukát* a markolat aljának közelében a bal kézben, a pengével egy enyhe szögben, mondjuk 20-30 fokban a függőleges iránytól, a testünk előtt a vágóél tőlünk, elfelé néz és magasabban van, mint vízszintes a penge kicsúszásának elkerülése végett. Szorosan a bálkézben tartva a markolatot, ahhoz, hogy a *nakago* meglazuljon a markolatban, üssünk rá néhányszor a jobb öklünkkel a bal, markolatot fogó csuklókra, hogy a *nakago* meglazuljon. A csuklóra mért apró ütések hatására rezgések keletkeznek, amely a *tsukát* tartó ökölből áterjednek a *nakagohoz*, ezáltal meglazítva azt és a penge könnyen eltávolítható lesz.

Két vagy három próbálkozás után, ha nem mozdul a *nakago*, és fájdalom jelentkezik az ütések által a csuklókban, az azt jelenti, hogy valószínűleg ilyen módon, nem lehet a pengét eltávolítani, mert beragadt. Amikor ebben a helyzetben találjuk magunkat, általában előjele lehet ennek, ha a *mekugi* eltávolítása már körülményes. Ebben a helyzetben érdemesebb, ha nem akarunk több fájdalmat okozni magunknak, vagy sérülést okozni a kardon, megkérni a kard tulajdonosát, hogy ő vegye le a markolatot az ő felelősségére. Ha az is, aki ismeri a kardot, szintén nehézséggel küzd, akkor a legjobb, ha a kard érintetlen marad.

A kard egyik embertől a másiknak történő átadásának alternatív módja lehet, hogy a kardot kihúzzuk a *sayából*, de a pengén tartjuk a *tsukát*. Ebben az esetben az átadó a *tsukát* a bal kézbe átvéve a markolat aljánál erősen tartva azt átadja a másik személynek. A vágó él mindig felénk néz az átadáskor, hogy ha a penge kicsúszik, magunkat vágjuk meg, ne a másik személyt. Szintén, ha a penge a fogadó személy felé néz az egy fenyegető mozdulat lehet a másik számára. Ezúttal a fogadó átveszi a kardot, a bal kezével a fogadó keze fölött megmarkolva a markolatot, és bólintva, hogy jelezze a másiknak, hogy szilárdan fogja a markolatot, ezt esetleg szóban is közölheti. Meg kell jegyezni, hogy ebben az utóbbi eljárásban mindkét félnek a jobb keze szabad!

Miután a fent leírtak szerint a helyes eljárásokat betartottuk, a kardot, a szereléssel együtt, biztonságosan a "vizsgáló" a kezében tartja, a tulajdonos megengedheti, hogy a másik fél tanulmányozza azt. Mindig tudatában kell lennünk annak, hogy a *mekugi* (csap) be van-e helyezve a *tsukába*, vagy sem. Biztosabb mindig ellenőrizni, mintha véletlenül derül ki, hogy a penge a *tsukából* kiesik! Miután megvizsgáltuk a szerelékeket és a lakkozást, húzzuk ki a pengét. Ha lehetséges, fehér pamut kesztyűt viseljen a vizsgáló, de a fent leírt *fukusával* is megfelelő, ha nincs kesztyű. A kezek izzadsága elszíneződést vagy akár rozsdát is okozhat, és ez nyilvánvalóan elkerülendő. A penge kihúzásához a *sayát* meg kell fogni a bal kezében, és kissé alacsonyabban tartani, mint a *tsukát*. A vágóél felfelé nézzen, és szépen lassan húzzuk ki a pengét a hüvelyből. A *sayát* biztonságosan félre kell helyezni, a Tatamira a vizsgáló mellett, ha ez a helyzet nem lehetséges, akkor vissza kell tenni az állványra vagy egy asztalra. Megfelelő formája lehet a *saya* védelmének, ha a *saya* száját (*koiguchi*) befedjük egy kis vászondarabbal, vagy a kardzsákkal elfedjük a hüvely száját, miközben megvizsgáljuk a pengét, annak érdekében, hogy megakadályozzuk a szennyeződést vagy a szennyeződés bejutását a *sayába*, és később kárt okozzon a pengén.

A penge vizsgálatakor leginkább ajánlatos egy selyem zsebkendőt a szánk elé helyezni, hogy megakadályozzuk a pengék párásodását, vagy a szájból esetlegesen a pengére fröccsenő nyálat és a beszédet el kell kerülni, ha lehet, amikor a pengét vizsgáljuk. Ahogyan korábban említettük, az egész pengét ki kell húzni a *sayából*, amikor a pengét vizsgáljuk. Úgy tartják, hogy a kardot csak egy pár centire kihúzni a hüvelyből a vizsgálat során, igen rossz magatartás. Vigyáznunk kell arra, hogy amikor a penge kint van a hüvelyből, nem mutogatunk vele senkire és nem lóbáljuk azt. A markolatot csak a tulajdonos engedélyével szabad eltávolítani, ahhoz, hogy a *nakagot* megvizsgáljuk.

Amikor a pengét vizsgáljuk, mindig használni kell a *fukusát* vagy valamilyen más anyagot, hogy ne érintsük a pengét pusztá kézzel.

Ha a *tsuka* eltávolításra kerül, akkor megengedhető a *nakago* kézben tartása pusztá kézben, miközben a penge többi részét *fukusával* is támogatjuk. Általános az, hogy amíg a csupasz pengét vizsgáljuk, a *habakit* rajta hagyjuk a pengén. Amikor, átadjuk a pengét valaki másnak akkor a *nakagot* ugyanazon a módon fogjuk, mintha a *tsuka* rajta lenne. Azaz bal kézben a *nakago* tövéénél fogva, hogy elegendő hely legyen az átvételhez a másik fél kezének számára. Ilyen körülmények között azonban ajánlatos, hogy a szabad jobb tenyerünket a *nakago-jiri* alá helyezzük további támogatásért. Amikor a kardot a *sayába* visszacsúsztatjuk, a *kissaki* hátsó része a *koi-guchi* belső részén nyugszik, és a pengét ezután pontosan ellentétes módszerrel helyezzük vissza, mint a korábban leírtakban. Ez minden esetben érvényes.

Ez volt és ez marad az etikett egy felszerelt penge esetében. Hangsúlyozza a kard mély tiszteletét, a személyes biztonságot és a magas szintű *zanshin*, avagy a tudatosság jelenlétét. Bár ma már nem félünk a támadástól, de a többi összetevője a szertartásnak még mindig megmaradt, és mindig gyakorolni kell, tiszteletben tartva az elmúlt samuráj tulajdonosait is, akiknek kardjait kiváltságosok lehetünk megvizsgálni és élvezni.

Ha például kardokat *kantei* ülésekre állítják ki, akkor általában egy asztalon fekszenek, ahol a *kissaki* egy kis selyem párnán fekszik, amit *makurának* hívnak. Amikor ezt a meztelen pengét felemeljük, ügyelni kell arra, hogy a *kissaki* ne érintse meg magát az asztalt. Más szavakkal, a kardot szinte fel kell "kanalazni", hogy a *kissaki* azonnal emelkedjen, nem essen le az asztalra. Magától értetődik, hogy a pengét a *kissakinál* nem szabad forgatni az asztalon vagy a párnán. Amikor előkészítettük az asztalt, a vizsgálat módszerei és szabályai a fentiekben leírtak szerint kell végezni. Amikor kardot visszatesszük a *makurára*, hasonló gondossággal kell eljárni.

Napjainkban a megfelelő fényforrás általában elérhető a pengék tanulmányozásához. Ez lehetővé teszi, hogy a *Hamon*-t és a *jihadát* jól láthassuk és részletesen megvizsgálhassuk, de gyakran el kell forgatnunk, vagy meg kell döntenünk bizonyos szögben a pengét a fény és a penge közötti legjobb szög elérése érdekében. Ebben a helyzetben nagyon óvatosan kell eljárni, és a *nakagonál* jó erősen kell tartani, míg a másik kéz viszont *fukusával* támogatja a pengét.

Gyakran ez a megtekintés több embert is magában foglal, akik több pengét tanulmányoznak maguk közt, ugyanazon az asztalon, akár álló, akár térdelő helyzetben. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy minden penge előre nézzen, és ne hadonásszunk magunk körül. A kardok összekoccanása az etikett megbocsáthatatlan megsértése lenne, és valószínűleg azt eredményezné, hogy az elkövető a következő repülőgéppel utazna haza. Nehéz elképzelni, hogy valakit egy ilyen elkövetett esemény után bármikor is

meghívhassanak. Minden más szempontból a csoportos megtekintésnek meg kell felelnie a korábban leírt szabályoknak.

Tisztában vagyok azzal, hogy különböző látogatások alkalmával, amikor a kiváló japán kardok tanulmányozására elutaztam valahova, mind mások kíséretében, vagy egyedül, a kardkezelési etikettet és a képességeket alaposan megvizsgálták a Japán házigazdánk és a *senseik*. Ezekben a helyzetekben gyakran néhány túlfűtött kard személyiségek, mint például a múzeumi kurátorok vagy az NBTHK tisztviselői szorosan figyelni fogják, és kommentálják a vendégek "viselkedését". A viselkedés, magatartás természetesen nem marad észrevétlenül, és közvetlenül tükrözi az egyént és a tanítóját, legyen az akár jó, vagy rossz. Remélem, látni fogja, hogy a japán kardkezelés etikettje a biztonságon és a jó modoron alapul, és hogy a dolgok megfelelő módon történő végrehajtása nagyobb élvezetet és megbecsülést eredményez, amikor a viselkedésünk megfelelő és helytálló.

Original Source: <https://to-ken.uk/resources/sword%20etiquette.html>